



Funded by
BILL & MELINDA
GATES foundation

Partners



मुसुरोवालीमा लाग्ने डढुवा रोगको व्यवस्थापन

डढुवा रोग के हो?

यो मुसुरोमा लाग्ने एक प्रकारको ढुसीजन्य रोग हो । यो रोगलाई स्टेमफाईलियम डढुवा पनि भनिन्छ । यो रोग प्रायः फुल फुल्ने बेलामा देखिन्छ र रोगको प्रकोप बढी भएमा पुरै बाली नोक्सान हुन पनि सक्दछ ।

यो रोग कस्तो अवस्थामा देखा पर्छ ?

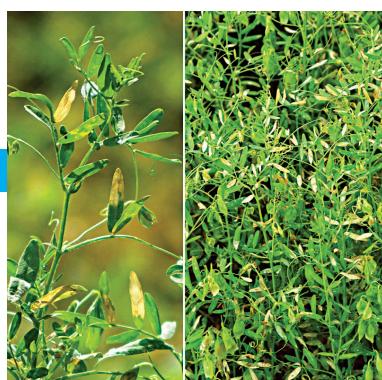
यो रोग खास गरी मुसुरो फुल्ने बेलामा आकाशमा बादल लागेमा, पानी परेमा वा लामो समयसम्म हुस्सु लागेमा देखा पर्दछ ।

यो रोग कसरी सर्दछ ?

यो रोग बीउ र रोग लागेका बालीका ठुटाहरूमा बसेका जिवाणुको माध्यमबाट सर्दछ । रोग लागेको खेत बारीबाट हावाको माध्यमबाट उडेका रोगका जिवाणुले रोग नलागेको खेतमा पनि यो रोग सार्छ ।

रोगको लक्षण के हो ?

रोगको प्रकोपअनुसार निम्न किसिमका लक्षणहरू देखा पर्दछन् :



१

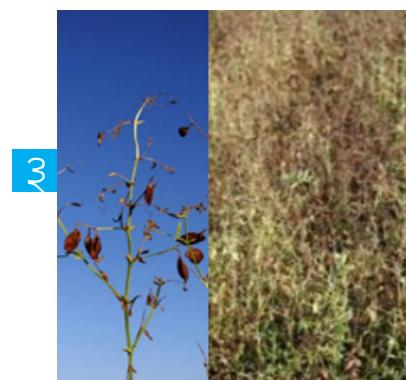
▲ बोटको तल्लो भागका पातहरूमा सुरुमा मसिना खेरो थोप्लाहरू देखिन्छ

तस्विर स्रोत : सुभाष सुवेदी



२

▲ अनुकूल मौसममा ती थोप्लाहरू काला धब्बाको रूपमा बिकसित भइ पुरै पात डढेको जस्तो देखिन्छन् । रातहरू भर्न थाल्छन्



३

▲ रोगको प्रकोप बढ्दै गएमा क्रमशः माथिल्लो तहका पात पनि भर्छन् र पुरै बोट डढेको जस्तो देखिन्छ

रोगको व्यवस्थापन कसरी गर्ने ?

रोग लाग्न नदिन

जातको छनोट : कालो मुसुरो, बारी मुसुरो-४, बारी मुसुरो-६ र सिमल जस्ता रोग सहन सक्ने जात लगाउने ।

बिउको उपचार : बेभिस्टिन नामक रासायनिक विषादी २ ग्राम प्रति के.जी.को दरले बिउ उपचार गर्ने ।

बाली चक्र : रोग देखा परेको जमिनमा अर्को वर्ष मुसुरो बाहेक अर्को बाली लगाउने ।

लगाउने तरिका : पानीको निकास नहुने जमिनमा मुसुरो लाई ड्यांगमा लगाउने ।

बिउ छर्नेमात्रा : मलिलो जग्गामा बढी बाकलो गरी बिउ नछर्ने । प्रति कट्टा १ देखि १.५ के.जी. बिउ पर्याप्त हुन्छ ।

रोग लागि सकेपछि

मुसुरो बालीको फुल फुल्ने बेलातिर, यदि पानी परेमा वा लामो समयसम्म हुस्सु लाग्ने अवस्था देखिएमा डाइथेन एम-४५ नामक रासायनिक विषादी छर्नुपर्दछ । यो विषादी १०-१५ दिनको अन्तरमा दिउँसोपख, शीत ओभाएपछि, ३ पटक लगातार छर्नु पर्दछ । प्रत्येकपटक विषादी छर्दा प्रति कट्टा मुसुरो बालीमा ४० देखि ४५ ग्राम डाइथेन एम-४५, १८ देखि २० लिटर पानीमा मिसाई छर्नुपर्दछ ।



तस्विर स्रोत : सुभाष सुवेदी

ख्याल राख्नौ

विषादी छर्दा सुरक्षित
पहिरन जस्तै शरीर पूरै
ढाकिने लुगा (एप्रोन),
मास्क, चस्मा, पञ्जा र
जुता अनिवार्य रूपमा
लगाउनुपर्छ (चित्रमा जस्तै)



यो सामग्री अमेरिकी सहयोग नियोग (USAID) द्वारा संचालित सिमिट (CIMMYT) को
सिशा (CSISA) परियोजना तथा राष्ट्रिय कोशेबाली अनुसन्धान कार्यक्रम (NARC) ले
संयुक्त रूपमा तयार गरेको हो ।